

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

Men schrijft in

te Tongeren, bij M. COLLÉE, uitgever en eigenaar van dit blad, groote Markt, n° 51.

De Postrijder verschijnt 's dinsdags, 's donderdags & zaterdags.

Abonnement

binnen de stad, 7 fr. per jaar.

buiten de stad, 8 fr.

Een blad afzonderlijk 15 centimen.

Aankondigingen, 15 centimen per drukregel.

TONGEREN, DEN 18 MEI.

Provinciale Kiezingen VAN DEN 22 MEI.

Wij verzoeken de Heeren kiezers van het kanton Tongeren de namen der volgende kandidaten op hunne stembriefjes te schrijven :

J. Jaminé, uitgaande lid.

Graaf de Grunne, id.

A. Slegers, id.

O. Schaezen,

Het is voldoende de kandidaten met hunne familie namen aan te duiden. De voornamen en de hoedanigheid van uitgaande lid kunnen weg gelaten worden. Men kan zich dus bepalen met zijn briefje eenvoudig te schrijven als volgt.

JAMINÉ,
DE GRUNNE,
SLEGERS,
SCHAEZTEN.

Kamer.

Zitting van 16 mei.

Aan de dagorde staat de beraadslaging over het wetsontwerp voor een krediet van 36 miljoen fr. voor openbare werken.

De heer FRÈRE zegt, dat hij den binnenlandschen toestand en de politiek des gouvernementes wil onderzoeken. De godsregering, zegt hij, in hare breedste middellevens opvatting, is tot dogma gemaakt. De theorieën, in feiten gebracht en door de ervaring bekrachtigd, de leerstelling van den burgerlijken Staat, de beginselen, die de rechten der personen en der volken bekrachtigen, voor welke zij zooveel tranen vergoten, alles is weer in kwestie gesteld.

De maatschappij is voorgesteld als in gevaar zijnde door die principes ; men moet ze voor onze tijdelijke en eeuwige zaligheid afwerpen, men moet zich onder voogdij van den priester stellen.

De redenaar leest een vertoog van katholieke beginselen over de pauselijke onfeilbaarheid. Geene wet, door den Paus noodig geoordeeld voor de zaligheid der zielen, of der samenleving, mag hem geweigerd worden. Hij spreekt zonder beroep, in zedeleer, godsdienst, staatkunde. Hij kan de slechte instellingen dulden, maar enkel wegens de ongelukken van den tijd. Overal verklaart men den oorlog aan de hedendaagsche samenleving.

Elke weerstand aan de klerikale eischen wordt eene vervolging. De Grondwet heeft een zoo ruim deel aan de geestelijkheid gegeven, inaar zij voelt zich verdrukt door de vrijheden, welke de Grondwet waarborgt. Zij versmaadt die vrijheden, in afwachting dat de massas, welke zij dweepzuchtig maakt, die vernietigen of inkrimpen.

De priesters hangen het zwaarste tafereel op van 't geen wij worden zullen, als die vrijheden niet ingekort worden. Ik zal hier de beschavende en godsdienstige werking der Kerk niet betwisten, maar ik wil haar politiek geoordeeld onderzoeken. Welke zijn de oproeren, de moordrijen, waarvan zij onze voorouders heeft beschut ?

Welke is de politiek van den Syllabus en de Encyclic ?

't Is het oud stelsel van den Romeinschen Staat. Op het toppunt : de vorstelijke, onfeilbare Paus. Geene vrijheid, tenzij die van de waarheid en het goed.

Alles is op geleerde wijze geregeld, krachten zoogenoemde goddelijke beginselen.

Nu, er is geene betreurlijker geschiedenis dan die van den Romeinschen Staat, tot den dag, waarop de Paus, onder de toelichtingen des volks, van zijn wereldsch gezag werd beroofd.

Gedurende dien tijd had België 30 jaren voor- spoed beleefd eenig sedert 5 eeuwen.

Welnu, er is bij ons eene samenzwering om de Grondwet door den Syllabus te doen vervangen (!); wanneer de biechtstoel zijn werk zal begonnen hebben, zullen wij de weldaden van den Roomschen Staat genieten.

Telkens, dat wij daarvan spreken, antwoordt de rechterzijde : « Wij zijn grondwettelijk, en besloten, het te blijven. »

Ik heb die taal goedgekeurd ; ik deed het ook, als Mgr Sterckx zegde, dat men de Grondwet kon liefhebben.

Maar ik wil weten, of 't niet waar is, dat er eene machtige partij buiten het parlement zit, die onophoudelijk de wezenlijke wetten der christene samenleving ophemelt ; de partij der geestelijkheid die beschikt over preek- en biechtstoel, en al uwe gazetten, eene uitgezonderd. Zijn er, ja dan neen, twee deelen in de katholieke partij : katholieke-liberalen, en katholieken kortaf.

De redenaar ontleedt de laatste redevoering van den baron d'Anethan. In den Senaat, die van katholieke-liberalen aard is, en leidt uit over de stelling van den Syllabus, die de Kerk toelaat geweld te gebruiken om het kwaad te bestrijden, iets wat het liberalisme niet wil.

De redenaar spreekt vervolgens over de vrijheid van associatie en van onderwijs, die hij beweert, dat de katholieken te hunnen voordeele willen vertrapen. Vroeger, zegt hij, was het godsdienstig onderwijs in de school alleen over de dogmas en de christene zedeleer..... (Rechts : Neen !) Thans

is er spraak van de ultramontaanse, ongrondwettelijke politiek.

De heer DUMORTIER. — Zegt liever, dat gij den priester uit de school wilt jagen !

De heer FRÈRE. — Ongetwijfeld. 't Is om de openbare scholen van zulk onderwijs te bevrijden dat wij worstelen.

De heer DUMORTIER. — Neen ! gij worstelt enkel voor een portefeuille.

De heer FRÈRE. — Wat is het godsdienstig onderwijs in de school ? Weet gij wat het is ? Het politiek onderwijs eener partij tegen de andere.

Hij haalt eenige phrasen aan uit het werk van pater Schoubbe (*gelach, links*) waarin er tegen de liberale principes uitgevaren wordt. Geloof niet, zegt hij ten slotte, dat de liberalen verdeeld zullen zijn, als 'er zal opaankomen den priester uit de school te jagen !

De heer JACOBS. — De oppositie maakt gebruik van haar recht. Maar het land, dat ons beluistert, en dat ons weldra zal oordeelen moest zich aan een geheel ander discours verwachten. Het huidige kabinet is geheel en al op 't achterplan gesteld, (men kent geene grieven) en het toekomstige kabinet is in de schaduw gebleven.

De heer FRÈRE begint met eene historische studie over de rol der Kerk. Die thesis zal ik niet onderzoeken. De priester Rohrbacher heeft eene uitmuntende *Geschiedenis der Kerk* geschreven, in 25 boekdeelen. Ik verzend den heer Frère daar naartoe, opdat hij zou weten, wat de Kerk heeft verricht tot welzijn van de geheele menscheid, en ik houd er aan te verklaren, dat, voor mij, de werking der Kerk weldoende en wezenlijk beschavend is geweest.

Ik stel mij op het wezenlijk terrein der discussie. Er is kwestie van onze Grondwet. Er is geen land in Europa, waar de Grondwet minder wordt betwist dan in België ! Men loochent niet, dat wij getrouw zijn aan de Grondwet, maar men ziet achter ons eene partij, die ze wil omverwerpen. Men heeft eenige bladen aangehaald, de *Bien public* (van vroeger), *la Croix* en andere. Maar indien wij met dezelfde munt betalen wilden, wij zouden waachtig schoom spel hebben ! Het zou ons voldoende zijn de *Flandre liberale* te noemen, die verklaart, dat de Grondwet van België een bedrog is ; dat de omwenteling van 1830 een *misslag* was. De *Revue de Belgique*, opgesteld door de heeren De Laveleye en Laurent, vraagt de herziening der Grondwet, enz.

Mgr. Sterckx gaf in 1832 eene encyclic uit, en vergezeld die van eenen brief aan zijne diocezanen, uitleggende dat die encyclicke de Grondwet onzes lands niet veroordeelde, en dat het toegelaten is, er getrouw aan te blijven.

De heer FRÈRE. — Hij was katholiek-liberaal.

De heer COOMANS. — Een kardinaal !

De heer THONISSEN. — Deze brief is door den Paus goedgekeurd. Ik weet, ik bevestig het.

De heer JACOBS. — Indien Mgr Sterckx katholiek-liberaal is, zijn wij 't allen. Overigens, de heer Bara, die juist geen klerikaal of Jezuit is, heeft in zijn werk erkend, dat, in algemeene zin, de godsdienstige eenheid en het theocratisch stelsel de beste zijn.

Men verwijt ons, dat wij enkel de grondwettelijke vrijheden gedoogen, niet beminnen. Welnu ! wij hebben, ja ! het recht, deze vrijheden maar te beschouwen als middelen, om ons doel te bereiken. Ja, wij gedoogen ze, en willen die behouden, evenals de post, telegraaf en ijzeren weg. Wij beschouwen ze niet als een natuurlijk, volstrekt onfeilbaar recht, 't zijn enkel middelen geschikt aan onzen toestand en aan ons land ! (*Zeer wel ! rechts*).

Welhoe ! we zouden de vijanden zijn der Grondwet ! En wanneer de heer Frère zijn wetsontwerp over de toekenning der Academische graden heeft aangehouden, zijn wij het niet, die toelichten aan deze uitbreiding, gegeven aan de vrijheid van onderwijs. En gij komt ons zeggen, dat wij de Grondwet willen vernietigen, daags nadat wij gezamenlijk uw ontwerp hebben gestemd. (*Zeer goed ! rechts*.)

Gij maakt het eene grief aan het ministerie, dat het te gematigd is ; maar gij weet wel, in welke betreurlijke omstandigheden het aan het roer is gekomen.

Het heeft tot zending genomen, het land tot bedaren te brengen, dat gij zoo diep geschokt en in roer gezet hadt. De slag, aan de wettelijke orde in 1871 door u toegebracht, maakte een wapenstilstand noodig, en er zullen nog vele jaren noodig zijn, om de sporen van die politieke misdaad uit te wassen, en tot betere zeden te geraken.

De heer GUILLERY. — Laat de zeden daar.

De heer JACOBS. — Het debat is politiek, wij willen het op dit terrein laten. Wij zijn daags voor de kiezingen. De beide partijen moeten aan het land laten weten wat zij willen. Wat het tegenwoordig kabinet betreft, men kent het door zijne akten, en zijn verleden waarborgt voor zijne toekomst. Maar wat wil u ministerie ?

De heer DUMORTIER. — Men weet het maar te goed.

De heer JACOBS. — Maar haalt dan uw vaandel uit, leest ons uw programma voor... Ha ! ik weet het, gij zijt sedert 1870 veel vooruitgegaan, en uwe eischen zijn radikaal geworden. Uwe vrienden hebben zich gelast, ons te dien opzichte in te lichten. Maar indien gij zwijgt, zal ik tot hen de vraag sturen.

Te Antwerpen vraagt de *Vlaamsche Bond* het algemeen stemrecht. In 1870 vereenigde het libe-

ralisme zich te Brussel, en stelde het algemeen stemrecht voor de provincie en gemeente voor. Het zou voldoende zijn, te kunnen lezen en schrijven.

(De redenaar leest de voornaamste artikelen van dit program. Elk artikel wordt door de linkerzijde toegejuicht.)

De heer JACOBS leest nu een program der *Libérale Associatie* van Antwerpen, dat het verplicht onderwijs uitroept, de herziening vraagt der wet van 1842, en de verbanning van het godsdienstig onderwijs uit de school.

In de *Nationale Conventie* stelde Michel Lepelletier gelijke maatregelen voor, om Frankrijk te herscheppen, gelijk men toen zegde. Robespierre antwoordde, met te zeggen, dat het kind, van zijn 3 jaar af, uit de handen der natuur in die van den Staat moet overgaan ; dat allen een en dezelfde opvoeding moesten ontvangen, *zonder eenig godsdienstig onderricht*, en zulks tot het 12^e jaar. Men zou de kinderen... de algemeene zedeleer leeren ! (*Zoo is 't, zoo is 't ! rechts*. De linkerzijde zwijgt.) Volgens Robespierre moest men het jonge geslacht in de republiek jagen. Ziedaar wat uw model wilde en, zoo gij het wilt men hem, doet het, en zegt het openhartig.

Onlangs is er te Brussel eene realistische school gesticht, om het stelsel van Robespierre te verwezenlijken.

Welnu ! Dit is juist het tegenstrijdige van het gezond verstand. Het is noch de Staat, noch het gouvernement, dat de burgers vormen moet, zoo hij begeert. Het zijn de burgers, die den Staat vormen naar hun heeld. (*Zeer wel, rechts*.)

De heer JACOBS leest eene redevoering van den heer Orts, die verklaart op zoek te zijn naar eene plank, om den afgrond over te trekken, welke de doctrinaire fractie van de radicale scheidt. Heeft men de plank gevonden ?

De heer BARA. Het zullen de bisschoppen zijn. (*Gelach links*.)

De heer JACOBS. Er is te Brussel een deel van uwe partij, die het algemeen verlicht kiesrecht wil, en die in deze Kamer door afgevaardigden is vertegenwoordigd. De scheurmakers willen er niet van. Wie van beide deelen verbeeldt waarlijk het liberalisme ?

Te Gent vragen de progressisten het verlicht algemeen stemrecht en het verplicht onderwijs. Zij vragen ook de herziening der Grondwet.

Heden noemen de liberalen zich overal geuzen. Onlangs nam de heer Bergé dien titel aan met hoogmoed, verklarende, dat men de priesterpartij *verpletteren* moest. Heeft den heer Scailquin, op zijne beurt, niet den verplichten, algemeenen soldatendienst gevraagd ?

De *Libérale Associatie* van Antwerpen gaat nog verder. Men wil daar de Grondwet herzien tegen de katholieken.

Nu, komt er eens mede voor uit. Welk is uw program ? Zegt dat eens voor de kiezing.

De heer FRÈRE. — Ik heb een geheel program tegen die klerikale eischen uiteengezet. De verkleefdheid jegens de Grondwet scheidt ons niet ! het is enkel de theorie over de werking van den Staat.

De heer JACOBS. — Ik herhaal het : in de kwestie van het hooger onderwijs, is het de katholieke partij niet hier en buiten, die gunstig was aan het wetsontwerp ? De tegenstanders zijn aan uwen kant.

Ziedaar, wat het land op het oogenblik oordeelt, en daar het geen staatsdespotisme wil, zal het zich tegen u verklaren. Ook verwacht ik met de meeste gerustheid zijn uitspraak ! (*Toejuichingen rechts*. De heer JACOBS wordt door zijne vrienden geluk gewenscht.)

Morgen, zitting om 2 ure.

In de zitting van gisteren woensdag is de beraadslaging voortgezet. De heeren Van Humbeek, Woeste en Notelieers namen er deel aan.

M. Van Humbeek heelt den ouden rimraar herstofd welken M. Frère daags te voren opgedischt had. De katholieke zijde heeft zijne geuzen redevoering aanhoord zonder den spreek te stooien. Doch zoo haast M. Woeste het woord nam om uit te leggen dat de geuzen der XVIe eeuw, welke de liberalen van heden tot voorbeeld nemen, niets anders waren dan plundersaars, brandstichters en kerkdieven, toen begon de gansche linkerzijde te tieren om M. Woeste te belleten van te spreken. Wat bewijst dit ? Niet anders dan dat de liberalen hunne onmacht gevoelen. Zij willen gerucht maken en onrust stoken, omdat zij weten dat het land hen zal veroordeelen indien de kiezingen met kalme gedaan worden.

De beraadslaging wordt vandaag voortgezet.

Op den markt van Tongeren van heden donderdag waren te koop gesteld 132 koeien, 64 kalveren, 26 schapen, 85 vette varkens en 1301 mager vark.

BUITENLAND.

Frankrijk.

Er heeft eene zonderlinge gebeurtenis plaats gehad op het kerkhof Montparnasse te Parijs. Eene zeventigjarige grootmoeder had de gewoonte aangenomen om iedere week naar het graf harer dochter te gaan, onlangs als weduwe gestorven, twee jonge kinderen nalatende. Ontroostbaar over dit verlies, bracht de arme oude dikwijls gansche uren op het graf van haar kind door. Vrijdag was

zij nog droeviger dan gewoonlijk en zij begaf zich naar het kerkhof met haar klein jongetje en haar meisje, van vier tot vijf jaar oud, aan de hand. Zij weende lang op het graf van hare dochter en kustte herhaalde malen in vervoering den grafsteen, dan drukte zij hare kleinkinderen tegen de borst en sprak hun met opgewondenheid over de deugden hunner moeder. Eensklaps, te midden van hart-scheurende snikken, hield hare stem op, hare lippen bleven half open en haar hoofd zakte op de borst... Zij was van droefheid gestorven. Eenige uren nadien naderden de bewakers van 't kerkhof, en verwonderd die vrouw volkomen bewegeloos te zien, schudden zij haar en stelden vast dat zij had opgehouden te leven. Het lijk der arme oude werd naar de Morgue gebracht. De twee weezen werden naar de prefectuur geleid, in afwachting dat eene liefdadige ziel zich met hun onderhoud gelaste.

De *Rappel* zegt, dat men heden in de salons van eene der bijzonderste steden van Bourgondië van niets spreekt dan van eene der nieuwsgierigste echtscheidingen, die men ooit gekend heeft.

De echtgenoot welke eene schoone, jonge en zeer bevallige vrouw is, wil hare vrijheid terug hebben maar heeft geene ernstige redenen daartoe. Haar echtgenoot zonder over zijne vrouw te treden te wezen, wil haar niet verlaten uit hoofde van de opspraak en in belang der kinderen.

Weet gij wat mevrouw verzonnen heeft ?

Zij is er na vele moeite in gelukt het geschrift van haren man zoo nauwkeurig na te volgen, dat zij aan zich zelve verscheidene brieven geschreven heeft, met het handteeken van haren echtgenoot bedekt en welke tegen haar de grootste beledigingen inhielden.

Daaruit heeft die nitmuntende vrouw de voornaamste redenen tot hare echtscheiding geput.

Maar de echtgenoot, terzelder tijd de kunst en het vernuft zijner vrouw bewonderende, protesteert met rede en verklaart, dat de brieven van zijne hand niet geschreven zijn geworden.

Het proces is dus opgeschorft geworden en de Parijsche experten zijn heden met den loep in de hand over de brieven gebogen om er de valscheid van vast te stellen.

De liefhebbers van oesters zullen dit jaar hun hart eens ophalen. Het schijnt, dat ze nooit zoo overvloedig geweest zijn. De *Courrier de la Gironde* verhaalt, dat men ongeveer 90 miljoen kweek-oesters heeft verzonden, waarvan 65 miljoen uitgezaaid zijn ; twintig miljoen werden verkocht aan Belgische en Engelsche kweekers, en vijf miljoen aan degene van het Noorden van Frankrijk. Er zijn ook bij de 50 miljoen eetbare oesters verzonden. De zeeprelect van Lorient heeft den minister de uitlagen der vangst gedurende de maand Maart, op de oesterbanken van Morbihan medegedeeld. In 1872 ving men er maar bij de negen miljoen oesters in 1875 meer dan 21 miljoen, die voor 280,902 fr. verkocht werden. Maar dit jaar hebben de visschers in maart verkocht 27,214,000 oesters voor 352, 818 fr. dus 19 fr. 50 per duizend. Het zijn deze zeldse oesters, welke na eenige maanden in zekere poelen op den boord der zee doorgebracht te hebben, voor 90 fr. per duizend verkocht worden.

Engeland.

OPROER OP ZEE.

Het schip *Caswell* waarvan de officieren door de manschap vermoord zijn is alhier binnengesleept door de kanonneerboot *Coswack*.

Het schip was onder het bevel van den matroos Carrick, die rapporteert, dat den 2 januari drie Grieken en twee Italianen oproer maakten, en de gezagvoerder, opperstuurman, tweede stuurman en hofmeester vermoorden. Eene maand daarna wilden zij ook de overige equipage om het leven brengen, doch bij het gevecht werden twee Grieken dood en een in de boeien gezet. De Italianen verlieten bij de Braziliaansche kust het schip met de sloep, waarop de overgeblevene bemanning besloot de reis te vervolgen naar Engeland. De gekwetste oproerige matroos is te Queenstown aan wal gebracht.

Het schijnt, dat de kapitein vreeselijk gehavend werd, dat de twee stuurlieden, na door revolver-schoten getroffen te zijn, met dolksteken werden afgemaakt. De Steward werd door een pistoolschot dat in het hoofd trof, dood.

De slachtoffers zijn allen met de beenen aan eenen werpanker gebonden in zee geworpen. De kapitein en een der stuurlieden hadden nog niet opgehouden te ademen toen zij door de bemanning werden overboord gezet.

Politiek overzicht.

De *Köln. Volkszeitung* brengt ons de tijding aan dat het Pruisisch gouvernement een proces heeft ingespannen, om den aartsbisschop van Keulen, Mgr Paul Melchers van zijn ambt te berooven.

Te Ajaccio is zondag prins Napoleon gekozen tot lid van de Kamer der afgevaardigden. Hij had zich tegenstander verklaard van de partij, die den 20 februari den heer Rouher, den gewezen « onderkeizer » had doen kiezen. Te Bastia, daarentegen, is de Bonapartistische kandidaat, de heer Cassabianca gekozen.